

Brusel 12. listopadu 2025
(OR. en)

14905/25

**Interinstitucionální spis:
2022/0299 (NLE)**

**SOC 727
EMPL 485
ECOFIN 1459**

POZNÁMKA

Odesílatel: Generální sekretariát Rady
Příjemce: Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět: Klíčová sdělení Výboru pro sociální ochranu ohledně provádění doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění ve všech členských státech EU
– potvrzení

Delegace naleznou v příloze klíčová sdělení Výboru pro sociální ochranu ohledně provádění doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění ve všech členských státech EU, která má potvrdit Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele na zasedání dne 1. prosince 2025.

Úplné znění zprávy o minimálním příjmu 2025, kterou společně vypracovaly Výbor pro sociální ochranu a Evropská komise, a analýza jednotlivých zemí jsou uvedeny v dokumentech 14905/25 ADD 1 a 14905/25 ADD 2.

Zpráva o minimálním příjmu 2025

Přehled provádění doporučení Rady z roku 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění ve všech členských státech EU

Společná zpráva vypracovaná Výborem pro sociální ochranu a Evropskou komisí,
Generálním ředitelstvím pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování

Klíčová sdělení

- V důsledku krize spojené s nárůstem životních nákladů zůstává chudoba pro mnoho Evropanů zdrojem značného znepokojení.** Podle průzkumu Eurobarometr z roku 2025 se 84 % Evropanů obává, že se v jejich zemi příliš málo lidí dokáže vymanit z chudoby¹. Chudoba narušuje lidskou důstojnost. Řešení chudoby není pouze etickou a společenskou nutností. Podpora sociální soudržnosti má rovněž zásadní význam pro zajištění důvěry v politické instituce a zvýšení odolnosti našich společností. Je to také ekonomicky prozíravé, neboť kvalifikovaná pracovní síla disponující potřebnými dovednostmi posiluje naši konkurenceschopnost. Chudoba je navíc spojena s náklady. Například socioekonomické znevýhodnění v dětství stojí společnosti ročně ekvivalent 3,4 % HDP².
- Doporučení Rady z roku 2023 o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění představuje milník při řešení chudoby a sociálního vyloučení v EU.** V tomto doporučení se členské státy dohodly na společných klíčových prvcích úspěšných politik minimálního příjmu s cílem společně přispět ke snížení chudoby v EU. Zopakovaly přínosy přístupu aktivního začleňování, který kombinuje podporu příjmu, inkluzivní politiky trhu práce a přístup ke službám. S cílem zajistit důstojný život ve všech fázích života si navíc stanovily společnou ambici do roku 2030 postupně dosáhnout přiměřené úrovně podpory příjmu. To by mělo podpořit vzestupnou sociální konvergenci.

¹ Zvláštní průzkum Eurobarometr 559, Investing In Fairness (Investice do spravedlnosti), 2025.

² OECD, The economic costs of childhood socio-economic disadvantage in European OECD countries (Ekonomické náklady socioekonomického znevýhodnění v dětství v evropských zemích OECD), 2022.

3. **Ačkoli řada členských států již začala doporučení provádět a dosáhla pokroku,** v některých případech s podporou Nástroje pro oživení a odolnost a Evropského sociálního fondu plus (ESF+), **v této fázi není žádný ze systémů minimálního příjmu v členských státech plně v souladu s ustanoveními doporučení.** Zatímco většina vnitrostátních reforem se řídí pokyny obsaženými v daném doporučení, v některých případech se členské státy od zásad doporučení dokonce odchylují.
4. **Doporučení stanoví několik přístupů k zajištění přiměřenosti, avšak většina členských států musí zintenzivnit úsilí o zlepšení přiměřenosti.** Jedním z přístupů uvedených v doporučení je odkaz na práh ohrožení chudobou. V roce 2023 dosáhl disponibilní příjem svobodných osob pobírajících (alespoň) minimální příjem v průměru 33,8 % mediánu disponibilního příjmu, zatímco hranice ohrožení chudobou činí 60 % mediánu disponibilního příjmu. U párů se dvěma dětmi činí tento údaj 37,9 % mediánu disponibilního příjmu. Přibližně čtvrtina členských států stále nemá jasnou metodiku pro stanovení úrovně podpory příjmu a třetina nepočítá s pravidelnou aktualizací nebo indexací. V zájmu zajištění přiměřenosti je třeba posílit úsilí o zlepšení metodiky a uplatňovat indexaci nebo pravidelnou aktualizaci.
5. **Zásadní význam má rovněž zajištění toho, aby osoby v nouzi měly nárok na dávky, neboť přetrvávají nedostatky v pokrytí.** V roce 2023 nepobíralo v EU v průměru 16,8 % chudého obyvatelstva v domácnostech téměř bez zaměstnání žádnou sociální dávku. Ačkoli všechny členské státy mají obecně transparentní nároková kritéria, tato kritéria se liší zejména z hlediska typu pobytu, věku a testování majetkových poměrů. To poukazuje na silnou a někdy dokonce rostoucí různorodost v definici obyvatel v nouzi.

6. **Všechny členské státy se potýkají s vysokou mírou nevyužívání dávek minimálního příjmu, což snižuje účinnost systémů minimálního příjmu.** Kvantifikace této míry nevyužívání je však náročná, neboť neexistuje žádný ověřený přístup k jejímu odhadu. Pravidelným posuzováním míry nevyužívání se zabývá jen velmi málo členských států. Odhady se pohybují v rozmezí od 20 % do 50 % v závislosti na členském státě. Řada členských států zavádí opatření k řešení různých příčin nevyužívání dávek, zejména zjednodušením a digitalizací postupů pro podávání žádosti, usnadněním přístupu k informacím (online i offline), shromažďováním údajů od různých orgánů do uceleného informačního systému a oslovováním potenciálních příjemců. Tyto iniciativy je však třeba rozšířit, aby bylo možné otázku nevyužívání dávek řešit komplexnějším způsobem.
7. **Členské státy pokračují ve své snaze o podporu inkluzivních trhů práce, včetně intenzivnějšího úsilí o zajištění kvalifikované pracovní síly disponující potřebnými dovednostmi, a to tváří v tvář klesajícímu počtu obyvatel v produktivním věku.** Byly navrženy reformy s cílem posílit úlohu dávek minimálního příjmu tak, aby příjemce podporovaly v účasti na opatřeních aktivní politiky na trhu práce a při aktivním hledání zaměstnání. Několik členských států za tímto účelem aktivační opatření rozšířilo a zároveň zpřísnilo aktivační kritéria. Toto úsilí by měly doprovázet účinnější aktivní politiky na trhu práce zaměřené na příjemce dávek minimálního příjmu, přičemž by tyto politiky poskytovaly individuální podporu a trvalé výsledky v oblasti zaměstnanosti. Je důležité, aby tvůrci politik porozuměli základním příčinám ekonomické neaktivity, aby mohli aktivní politiky na trhu práce přizpůsobit a řešit problémy osob ve zranitelném postavení. Je nutné pečlivě sledovat dopad přísnějších aktivačních kritérií, aby se zajistilo, že nepovedou k chudobě nebo sociálnímu vyloučení.

8. **Ve všech členských státech byly do systémů minimálního příjmu začleněny finanční pobídky motivující k práci, stále však přetrvávají nedostatky ve schopnosti těchto systémů podporovat příjmy příjemců při nástupu do zaměstnání.** V některých zemích nevede zvýšení pracovního úvazku vždy ke zvýšení disponibilního příjmu. Kromě toho mají pro usnadnění začlenění na trh práce zásadní význam i nefinanční faktory, jako jsou dostupnost odborné přípravy na pracovišti a kvalitní pracovní příležitosti. Úspěšný přechod do zaměstnání vyžaduje postupné utlumení nároku na dávky spolu s poskytováním finančních i nefinančních pobídek.
9. **Několik členských států projevilo pevné odhodlání usnadnit přístup k podpůrným a základním službám.** Ačkoli bylo schváleno mnoho reforem, v některých zemích nemusí být některé služby pro příjemce dávek minimálního příjmu snadno dostupné z důvodu překážek, jako je dostupnost, cenová dostupnost nebo nízká operační kapacita. V oblastech, jako jsou například přístup k péči o děti, zdravotní péče, bydlení a připojení k internetu, přetrvávají značné nedostatky. V mnoha členských státech navíc chybí standardy kvality služeb.
10. **Plány sociálního začleňování se obvykle vypracovávají po provedení individuálního posouzení potřeb s cílem poskytnout vhodnou kombinaci sociálních služeb a aktivních služeb na trhu práce.** Zatímco přibližně polovina členských států zavedla pro příjemce dávek minimálního příjmu zvláštní plány sociálního začleňování, pouze šest zemí má – v souladu s doporučením Rady – právní předpisy, podle nichž mají být tyto plány poskytnuty do tří měsíců. Skutečný počet příjemců, na něž se tyto plány vztahují, zůstává poměrně nízký.

11. **Silné systémy minimálního příjmu vyžadují účinné, participativní a komplexní řídicí procesy.** Vyžadují dostatečnou operační kapacitu, spolupráci a zapojení zúčastněných stran do různých fází provádění politiky, jakož i zavedení spolehlivých mechanismů monitorování a hodnocení. Koncepce systémů minimálního příjmu se v jednotlivých členských státech liší v závislosti na vnitrostátních tradicích. Spolehlivé mechanismy správy a řízení mohou pomoci zabránit roztržitosti, překrývání a nedostatkům, a tím zajistit účinné řešení potřeb nejzranitelnějších osob bez ohledu na celkovou koncepci systémů dávek.
12. **S ohledem na tyto prvky se Výbor pro sociální ochranu domnívá, že k odstranění nedostatků zjištěných v první společné zprávě Komise a Výboru pro sociální ochranu o provádění doporučení bude třeba vyvinout další úsilí.** To přispěje ke snahám o řešení chudoby a k dosažení cíle EU snížit do roku 2030 počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením nejméně o 15 milionů. Zároveň se tímlepší odolnost našich společností a zvýší konkurenceschopnost našich ekonomik. S cílem přispět k tomuto úsilí budou Komise a Výbor pro sociální ochranu nadále podporovat a monitorovat politiky členských států, zejména zveřejněním nové zprávy v roce 2028, průběžným zlepšováním referenčního rámce pro minimální příjem a usnadňováním vzájemného učení v rámci Výboru pro sociální ochranu a jeho pracovních skupin (například Evropské sítě pro minimální příjem – MINET). Kromě toho budou v rámci vůbec první strategie EU pro boj proti chudobě, která je aktuálně připravována, předloženy konkrétní iniciativy na podporu obnoveného závazku k boji proti chudobě v EU.
-